

REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMÂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 39.

Joi, 28 Noembrie 1935

S U M A R :

I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

	Pag.		Pag.
<i>a) DINASTIA :</i>		<i>b) ECONOMIE ȘI FINANȚE :</i>	
Presa iugoslavă	234	Presa engleză	234
„ engleză	234	„ bulgară	235

II. CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN ȘI SANȚIUNILE

	Pag.
Presa franceză	235
„ italiană	236
„ engleză	237
„ germană	239
„ polonă	239
„ iugoslavă	239

III. CONVERSAȚIILE FRANCO-GERMANE

Presa franceză	240
„ germană	243
„ engleză	243
„ maghiară	243
„ elvețiană	244
„ austriacă	244
„ polonă	244

IV. RESTAURAREA MONARHIEI IN GRECIA

	Pag.
Presa franceză	244
„ elvețiană	245
„ greacă	246
„ bulgară	246
„ iugoslavă	246

V. SCHIMBAREA DE GUVERN DIN BULGARIA

Presa franceză	246
„ germană	246

VI. EVENIMENTELE DIN EXTREMUL- ORIENT

Presa franceză	247
„ engleză	247
„ germană	248
„ polonă	248

PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

DINASTIA

Presa iugoslavă.

Ziarul JURARNJI LIST din 18 Noembrie, sub titlurile: „Amintirile Reginei“ și „Aniversarea de 60 de ani a Maiestății Sale Regina Maria a României“, publică următorul articol, semnat de d. dr. Ivan Esih:

„Dinastia Regală Română are foarte mari merite pentru progresul culturii literare. Regina-Mamă Maria, care la începutul lunii curente a sărbătorit aniversarea sa de 60 de ani, a tipărit, în limbile engleză și română, două volume din memoriile sale deosebit de interesante.

„Aceste memorii conțin un belșug de date din viața românească și europeană, din viața particulară și socială a Reginei, date generale din viața politică și culturală etc.

„Multe pagini ale acestor memorii, scrise cu un lirism slav, vor transporta și interesea pe cititorul nostru.

„Autoarea memoriilor este, de fapt, o personalitate universală importantă. Fostul ministru plenipotențiar al Cehoslovaciei la Belgrad (acum trimis al țării sale la București), Jan Šeba, descrie în ziarul „Universul“, consacrat aniversării Reginei Maria, sub titlul: „Trăiască Regina Maria“, personalitatea Reginei Maria în lumina documentelor diplomatice.

„După anul 1907, numele acestei Regine este foarte des întâlnit în documentele diplomatice ce privesc Balcanii și Europa Orientală. În opera sa: „Povestea Vieții Mele“, Regina Maria subliniază că în primăvara anului 1907 a examinat mai bine multe probleme și: „din acest an am început să pricep mai bine interesele țării mele“.

„La început memoriile descriu copilăria Reginei Maria, fostă principesă engleză, fiica ducelui de Edinburg Alfred și a principesei Maria Alexandrovna, unica fiică a țarului rus Alexandru. Episoadele și priveliștele din viața petrecută la curtea părinților și a bunicii, Regina Victoria, sunt splendid descrise.

„Paginile, în care descrie prima Sa întâlnire, logodna și căsătoria Sa cu Moștenitorul Tronului Român, Ferdinand, sunt admirabile. Prima parte a memoriilor o încheie cu plecarea dela vatra unde S'a născut, cu despărțirea de părinți și venirea în țara necunoscută a Românilor. (Regina Maria avea atunci 17 ani). Viața Reginei Victoria, care a trăit numai pentru poporul Său, Casa și Familia Sa, este foarte frumos descrisă.

„Partea a doua a memoriilor începe cu anul 1893 și se termină cu proclamarea autoarei ca Regină a României, în anul 1914.

„Regina Maria a câștigat marea Ei popularitate în România, când avea 18 ani, după ce în primul an de căsătorie a dat viață unui copil sănătos, astăzi Regele României Carol II. Odată cu nașterea Regelui Carol II, începe o nouă perioadă a Reginei. Jertfește întreaga Sa ființă, misiunii Sale nobile de Mamă. După Carol, s'a născut Elisabeta. Amândoi copii au fost crescuți după ceremonialul bătrânului Rege, ceea ce Regina Maria subliniază cu jale.

„Al treilea copil a fost Maria, actuala noastră Regină, care în cercul intim se numea Mignon.

„Și unele orașe europene importante sunt descrise interesant. Cea mai profundă impresie a lăsat-o asupra Reginei, Londra, oraș liniștit, plin de demnitate, aristocrație în cel mai nobil înțeles al cuvântului. Autoarea-Regină, Soție și Mamă de Rege, Regina Maria constituie, împreună cu defunctul Rege Ferdinand și cu actualul Rege Carol II, o trinitate sub al cărei scut s'au pus și stabilit bazele naționale și spirituale ale idealurilor românești.

„Memoriile Maiestății Sale Regina Maria au încolțit din conștiința sa proprie de femeie cu o înaltă sferă de interes spiritual.

„Prin memoriile Sale, Regina Maria a oferit contemporanilor Săi o operă extraordinară și importantă, care, fiind de o calitate excelentă, va rămânea ca o moștenire prețioasă posterității românești“.

Presa engleză.

SUNDAY GRAPHIC & NEWS din 17 Noembrie, sub titlul „Geniul Mariei a României—Regină și scriitoare“, se ocupă de ultima operă a M. Sale „Măștile“, aducând cele mai călduroase elogii Augustei autoare. Intre altele scrie:

„Din ziua când a devenit Regină, orice acțiune a Ei a fost condusă de ambiția de a face din România nu numai cel mai puternic Stat din Balcani, dar și un factor important în afacerile politice Europene“.

ECONOMIE ȘI FINANȚE

Presa engleză.

THE FINANCIAL TIMES din 19 Noembrie se ocupă de exportul produselor petrolifere și spune că d. Osiceanu a declarat în numele asociațiilor petrolifere române că nu se va mai exporta petrol în Italia decât în schimbul unei plăți în aur.

„În legătură cu aceasta ziarul relevă eforturile depuse de către ministrul Angliei la București, „care are zilnic convorbiri cu ministrul de Comerț și Industrie român, pentru ca România să achite Angliei din acest aur suma de 271.000 lire, cu scadența la 1 Decembrie“.

Același ziar aduce știrea că Societatea petroliferă „Amalgamated oil lands of Roumania“, a convocat pentru ziua de 18 Noembrie o adunare generală extraordinară a acționarilor. Scopul acesteia întruniri este ca direcțiunea societății să propună intrarea în lichidare a societății, deoarece din cauza prețurilor scăzute din ultimii ani ale produselor petrolifere din România, nu mai poate face față obligațiilor.

MANCHESTER EVENING NEWS, FINANCIAL TIMES, și alte ziare engleze, arată că diferiți comercianți englezi, cu aprobarea Camerei de Comerț respective, au făcut un apel guvernului Marelui Britanii pentru

a interveni să se ridice taxa de 44% asupra importului în ce privește datoriile comerciale a căror scadență este anterioară intrării în vigoare a legii.

Mai anunță că la București a avut loc o întrevedere între ministrul Angliei și d. dr. Costinescu, pentru a găsi o soluție satisfăcătoare a problemei de a transfera bani creditorilor englezi conform cu acordul care s'a încheiat acum câteva luni.

Presa bulgară.

MIR din 23 Noembrie scrie următoarele:

„Ministru al comerțului, dr. Costinescu, a expus în fața adunării Camerei de comerț o propunere referitoare la raporturile economice și devizele politice ale României.

În chestiunea relațiilor comerciale, ziarul reproduce declarația d-lui ministru Costinescu în care subliniază necesitatea dezvoltării comerțului cu Germania“.

CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN ȘI SANCTIUNILE

Presa franceză.

Ziarele franceze din 20 Noembrie subliniază că răspunsul francez la nota italiană asupra sancțiunilor este redactat în termeni cordiali și că Roma va înțelege motivele invocate de Franța.

„Răspunsul, redactat după consultări cu Anglia și mai multe alte state care au aderat la sancțiuni, a fost remis ieri, scrie PETIT PARISIEN. Anglia ar fi preferat un răspuns colectiv, dar s'a hotărât ca răspunsurile să fie individuale și concertate, ceea ce corespunde de altfel mai bine spiritului articolului 16 al pactului“.

După ce subliniază cordialitatea termenilor folosiți de nota franceză, ziarul adaugă: „Răspunsul este paralel cu răspunsul englez și cele două documente se vor deosebi mai mult prin tonul lor decât prin argumentare“.

EXCELSIOR scrie: „Nu se pot pune la îndoială sentimentele amicale ale Franței pentru Italia, sentimente pe care le exprimă răspunsul la nota italiană și care vor fi înțelese la Roma“.

În ziarul ECHO DE PARIS d. Pertinax scrie: „D. Laval dorind să menajeze sentimentul național italian de care trebuie să se țină seamă pentru viitor, spre a înlesni o soluție pașnică, nu s'a raliat la metoda preconizată de Londra, care voia un răspuns colectiv, căci aceasta ar fi constituit cea mai categorică formă de neprimire. D. Laval a optat pentru răspunsuri concordante.

„Nota franceză exprimă din nou dorința ca o soluție pașnică să intervină cât mai grabnic și lasă să se prevadă că nu va neglija niciun prilej pentru a contribui la aceasta. Din nenorocire, în actuala stare a lucrurilor, o asemenea deslegare nu pare posibilă decât printr'o capitulare a Negusului“.

Ziarele din 21 Noembrie anunță că conversațiile diplomatice, în vederea unei soluții în conflictul italo-abisinian, au fost reluate azi la Paris, între Quai d'Orsay și Foreign Office.

L'OEUVRE crede a ști că reluarea conversațiilor s'a făcut după cererea stăruitoare a d-lui Laval, care a arătat la Londra, prin ambasadorul britanic la Paris, necesitatea unor noi eforturi, dată fiind reacțiunea violentă pe care sancțiunile au provocat-o în Italia.

ECHO DE PARIS afirmă că paralel cu conversațiile dela Paris, vor fi reluate și discuțiile între d. Mussolini și sir Eric Drummond, ambasadorul britanic la Roma.

Ziarele din 22 Noembrie se preocupă de lucrările experților franco-britanici pentru găsirea unei baze de înțelegere în conflictul italo-abisinian.

Astfel LE PETIT JOURNAL atrage atenția asupra greșelii ce s'ar face dacă s'ar da o interpretare prea optimistă reluării lucrărilor experților. Ziarul subliniază că în momentul actual situația diplomatică este absolut rea. Cauzele acestei situații sunt refuzul Abisinie de a face concesiuni teritoriale, întreruperea discuțiilor anglo-italiene în chestiunea forțelor din Mediterana, concentrările de trupe din Egipt și din Libia și discuțiile dela Geneva în vederea interzicerii exportului de cărbuni și petrol în Italia.

L'OEUVRE din 23 Noembrie, publică un articol în care afirmă că în cursul întrevederii sale cu d. Laval, ambasadorul Italiei ar fi declarat că interzicerea exportului de produse petrolifere în Italia ar însemna pur și simplu război.

Ziarul adaugă: „Astfel Italia continuă politica ei de intimidare. Cu toate acestea, guvernul englez face eforturi pentru ca sancțiunile să devină cât mai riguroase, cerând interdicția exportului de produse petrolifere spre Italia“.

LE PETIT PARISIEN scrie:

„În mai multe capitale se discută pe față eventualitatea interzicerii exportului de produse petrolifere spre Italia. Eventualitatea aceasta a alarmat guvernul italian, care se teme să fie lipsit de una din principalele materii prime indispensabile pentru campania din Africa orientală.

„Trebuie să ne așteptăm deci la o agravare a încordării internaționale“.

PETIT PARISIEN din 23 Noembrie, scrie, în legătură cu notele remise Italiei:

„Regretul de a fi fost obligată să aplice sancțiuni este îndeosebi accentuat în răspunsul Franței. Trebuie subliniat că nota engleză este mai cordială decât se putea presupune“.

În legătură cu eventualitatea interzicerii exportului de petrol spre Italia, ziarul adaugă:

„Aceasta ar risca să sporească la culme iritația italiană și să mărească încordarea între Roma și celelalte capitale. Un asemenea rezultat nu este de dorit în momentul în care experții britanici și francezi se întrunesc pentru a reîncepe examinarea unui proiect pentru o eventuală conciliațiune“.

Ziarele din 24 Noembrie sunt preocupate de perspectivele pe care le-ar deschide o eventuală interzicere a exportului de petrol în Italia.

„Starea de spirit a opiniei publice din Italia este de pe acum, scrie PETIT PARISIEN, pornită împotriva

interzicerii exportului de petrol. Înțelepciunea poruncește ca lângă petrol să nu sară scânteii“.

LE MATIN afirmă:

„Nu poate fi considerată ca oportună ideea de a se întări sancțiunile, în timp ce Societatea Națiunilor a însărcinat Franța și Anglia să caute bazele unei înțelegeri, iar negocierile experților se urmează la Paris“.

Ziarul se întreabă: „Vrea cineva cu orice preț sugrumarea Italiei!“

Pertinax, în ECHO DE PARIS scrie:

„Italia socotește că interzicerea exportului de petrol este un act de ostilitate și cere să fie cruțată de această măsură care este prea energică. Este greu însă pentru comitetul de coordonare să se mărginească la sancțiuni recunoscute prea dulei, fără a trăda art. 16. Franța nu face parte din grupul Statelor care au petrol. Prin urmare, controversa în această chestiune urmează să se desfășoare între Roma, Londra, Washington, Moscova, Haga și București. De data aceasta nu e cazul să ne lăsăm aduși în centrul desbaterii“.

LE JOUR declară:

„Italia a hotărât să se abțină de la participarea la activitatea Societății Națiunilor în timpul cât se vor aplica sancțiunile. Hotărârea definitivă va fi luată în ședința de la 18 Decembrie a marelui consiliu fascist, după prima lună de aplicare a sancțiunilor și la opt zile după ce Societatea Națiunilor va fi hotărât interzicerea exportului de petrol. Această sancțiune ar îndemna foarte probabil guvernul din Roma să rupă orice legături cu Societatea Națiunilor“.

LE TEMPS, după ce constată importanța pe care o prezintă chestiunea sancțiunilor, scrie:

„Obiectul acestor sancțiuni este de a constrânge Italia să subscrie la un reglement echitabil al conflictului etiopian, afirmând prin aceasta autoritatea Societății Națiunilor. Răspunsul britanic și francez la nota trimisă de Italia guvernelor reprezentate la comitetul de coordonare de la Geneva, a afirmat odată mai mult, voința de a se conforma obligațiilor rezultate din pactul Societății Națiunilor. Acest răspuns lasă însă ușă larg deschisă concilierii și reglementării conflictului italo-etiopian. Intrunierea comitetului celor optsprezece la Geneva, pentru discutarea deciziei care trebuie luată și care ar trebui să depindă în realitate de atitudinea popoarelor care nu au semnat pactul și, mai ales, a Statelor-Unite și a Germaniei, riscă însă să împiedece dezvoltarea politicii de conciliere“.

Inițiativa franceză de amânare a întrunirii Comitetului de 18, este explicată de LE JOURNAL, din 25 Noembrie, în special, prin considerațiuni de procedură:

„D. Laval crede că Franța trebuie să se prezinte la o astfel de dezbateri în condițiuni care și-ar putea lua pe deplin răspunderile. Aceasta va fi însă cu puțință numai după discuția care se va produce în Camera franceză, la 28 Noembrie. Este deci firesc ca Franța să ceară ea numai la 29 Noembrie, să se discute data când se va întruni comitetul de 18.“

Ambasadorul Marelui Britanii, cărnua d. Laval i-a comunicat punctul său de vedere, nu poate decât să ia act și să constate perfectă îndreptățire a propunerii“.

Asupra fondului însuși al chestiunii, PETIT PARI- SIEN observă că nu se cunoaște încă suficient punctul de

vedere al statelor care nu sunt membre ale Societății Națiunilor, și în special atitudinea pe care ar lua Statele-Unite, în cazul când la Geneva se decide interzicerea exportului de produse petrolifere în Italia.

„Amânarea, scrie ziarul, este folositoare, întru cât nu angajează viitorul și lasă poarta deschisă pentru negocieri“.

LE MATIN, scrie: „Indiferent de motivele amânării, ea va impresiona favorabil opinia publică. Națiunile ar trebui să fie recunoscătoare aceluia care, fără să fi uitat îndatoririle lor internaționale, au știut totuși să înțeleagă primejdia ce amenință și n'au uitat nicio clipă că au de împlinit o misiune de conciliere, imperativ cerută de Societatea Națiunilor“.

ECHO DE PARIS, din 25 Noembrie atribuie o deosebită însemnătate noii întrevederi dintre d. Mussolini și sir Eric Drummond.

„S'ar fi discutat de data aceasta nu numai chestiunea forțelor din Mediterana, dar și eventuala retragere de noi trupe italiene din Libia“.

Ziarul crede că pentru prima oară s'ar fi vorbit, în această întrevedere, și despre posibilitatea unei soluții a conflictului italo-abisinian.

Ziarele din 26 Noembrie insistă în chestiunea interzicerii exportului de petrol în Italia.

PETIT PARI SIEN, scrie:

„Intenția Societății Națiunilor, de a aplica Italiei noi sancțiuni, nu a fost nicidecum părăsită și va fi realizată de îndată ce împrejurările o vor permite“.

„Nesiguranța, în privința hotărârii pe care o vor lua Statele-Unite, face necesară însă o așteptare, fiindcă interdicția ar fi zadarnică dacă n'ar fi urmată și de exportatorii de petrol din America“.

În ECHO DE PARIS, d. Pertinax afirmă că numai dezbateri din 28 Noembrie, la Camera, a determinat pe d. Laval să ceară amânarea sesiunii comitetului de 18.

„Alt motiv este grija de a nu împinge guvernul din Roma la vreun act desnădăjduit și dorința de a preveni acele evenimente pe care ambasadorul italian le-a înfățișat de curând atenției primului-ministru francez.“

„Nu cunoaștem încă punctul de vedere al cabinetului britanic. Dar, convingând Canada, să propună interdicția exportului de petrol, d. Eden a voit desigur să răspundă astfel acelei părți din presa franceză, care imputa Marelui Britanii, că sacrifică exportul celorlalte țări, salvând cu toată grija exportățiunile britanice. Replica a fost dată.“

„Londra ar putea fi satisfăcută. Dar laburiștii vor exclama, în cazul când nu se stăruie în această politică de sancțiuni că Geneva se va transforma într'o comedie dacă o sancțiune este exclusă tocmai fiindcă își poate atinge scopul. În fața unor astfel de protestări, răspunderea nu va fi oare aruncată asupra Franței!“.

Presa italiană.

În numărul din 19 Noembrie, GIORNALE D'ITALIA subliniază însemnătatea istorică a zilei în care a început aplicarea sancțiunilor.

„Astăzi, scrie ziarul, cincizeci de țări civilizate au început asediul economic contra Italiei. Tot astăzi Italia își începe rezistența împotriva sancțiunilor.“

„Nu este adevărat că guvernul italian a luat cu ușurință măsuri contra politicii sancțiunilor, cum pretinde ziarul TIMES.“

„Italia răspunde sancțiunilor cu o voință de fier și cu o și mai mare dorință de muncă și victorie“.

IL RESTO DEL CARLINO din 20 Noembrie, în aceeași chestiune scrie că actualmente numai Italia poate fi considerată ca un popor liber și independent, care nu se pleacă în fața intimidărilor, privind cu curaj viitorul chiar dacă lupta ce va trebui să o ducă îi va impune mari sacrificii.

„Italia este astăzi singura țară care se împotrivesc legilor inumane dictate de Societatea Națiunilor“.

CORRIERE DELLA SERA cu aceeași dată scrie că votul Marelui Consiliu fascist și atitudinea minunată a poporului italian în momentul când se aplică sancțiunile, au produs o puternică impresie în străinătate.

„Această impresie adaugă ziarul va fi și mai puternică atunci când se va vedea că aplicarea sancțiunilor a dat Italiei o structură industrială, comercială și agricolă perfect autonomă. Englezii vor să ne izoleze, ei ne ajută însă să ne câștigăm o independență economică la care nu vom mai renunța niciodată“.

Sub titlul: „Răspunderile“, POPOLO D'ITALIA din 23 Noembrie publică o notă în chestiunea sancțiunilor.

Nota înregistrează protestările care s'au produs în Franța și în Marea Britanie împotriva sancțiunilor, precum și îngrijorările care s'au vădit în ambele țări cu privire la ruperea colaborării franco-anglo-italiană în Europa.

„In Franța ca și în Anglia, scrie ziarul, lumea își dă seama că hotărârea Societății Națiunilor este fără temei atâta din punct de vedere moral cât și din punct de vedere juridic“.

Nota scoate apoi în relief că în străinătate nu s'a ținut seamă de starea reală a lucrurilor, atunci când nu s'a recunoscut că în conflictul cu Abisinia, departe de a fi agresoare, Italia a fost provocată timp îndelungat.

Nota afirmă că procedura adoptată în grabă la Geneva n'a fost legală.

În sfârșit, nu trebuie să se uite că populațiunii indigene din Dankalia și din alte provincii s'au alăturat trupele italiene, luptând contra guvernului din Adis Abeba, pe care aceste populațiuni îl socotesc opresor.

Troupele italiene sunt privite ca liberatoare, iar campania lor contra triburilor de amhari, care timp de 40 ani au împilat milioane de oameni lipsiți de apărare, este în realitate cea mai dreaptă din cruciadele pe care le-a cunoscut creștinătatea.

Dacă tratatul dela Versailles a însemnat pentru Italia o lipsă de recunoștință din partea foștilor aliați, ce se întâmplă azi, între ne dreptatea săvârșită atunci.

Nota declară în concluzie: „La toate acestea trebuie să se adauge o considerație și mai largă. Italia este unul din principallii factori ai păcii, echilibrului și colaborării europene. O națiune tânără de 44 milioane locuitori nu poate fi distrusă. Italia va avea un rol hotărâtor de împlinit în viitor. Nu se poate adăuga nedreptății și nerecunoștinței cuprinse în tratatul dela Versailles o nouă nedreptate și mai crudă, fără a se compromite viitoarea colaborare în Europa. Politica nu se poate face de pe o zi pe alta și prin metode pe care judecata istoriei le osîndește. Nedreptățile săvârșite împotriva națiunilor leale și generoase au urmări îndelungate și nefaste. Aceasta se cuvine reamintit astăzi ca și mâine pentru ceasul răspunderilor“.

IL GIORNALE D'ITALIA din 23 Noembrie, ocupându-se tot de chestiunea sancțiunilor, scrie că altădată războiul se ducea între două sau mai multe țări, astăzi războiul este dus de toate celelalte țări contra Italiei singure. „Italia va ieși însă din această luptă mai puternică și mai unită ca oricând“, adaugă ziarul.

În numărul din 24 Noembrie, același ziar publică un articol al d-lui Gayda, care scrie între altele: „Rezistența italiană la sancțiuni este formată din trei elemente: unitatea sentimentului, conștiința împede a momentului și hotărârea energetică de a se împotrivi până la capăt. Italia se ridică astăzi contra tuturor. Toți au voit să o oprească dela expansiunea sa naturală, toți au voit s'o umilească; ea însă este mai mândră și mai tare decât oricând“.

În numărul din 25 Noembrie, GIORNALE D'ITALIA scrie între altele:

„Pe deasupra oricăror măsuri de sancțiuni se pune chestiunea unei soluții a conflictului italo-abisinian. Această chestiune privește în primul rând Societatea Națiunilor și angajează însăși bazele fundamentale ale acesteia.

„Italia are nevoie de o apărare legitimă, de securitate și de expansiune colonială. Geneva a refuzat să recunoască primele două revendicări ale Italiei și s'a mărginit să recunoască pe cea de a treia doar în discursuri care nu creiază nicio obligație.

„Este evident că în virtutea principiilor de egalitate și dreptate, Italia are dreptul să revendice același regim colonial ca și celelalte mari puteri. Italia a voit să-și valorifice acest drept printr'o acțiune directă în Abisinia. Dacă, însă, sancțiunile ar sfârși prin a împiedeca vreo dată împlinirea acestor revendicări ale sale, Italia se va vedea nevoită să ridice problema în întregul ei în fața areopagului genevez. Nicio putere sancționistă nu va putea amâna mai departe soluția acestei probleme. Intre timp, nicio amenințare nu va putea împiedeca Italia de a stărui pe calea aceasta. Cu cât sancțiunile vor avea efecte mai mari de constrângere, cu atât mai gravă va deveni răspunderea Societății Națiunilor față de Italia și nevoile ei.

„Sir Samuel Hoare a propus o repartizare mai echitabilă a materiilor prime. Italia nu vrea totuși să facă afaceri, ci să primească în stăpânire directă și absolută teritoriile coloniale și materiile prime coloniale. Soluția propusă de Marea Britanie nu poate deci fi cătuși de puțin îndestulătoare. Ea este în afară de aceasta și inoperantă, deoarece Franța este potrivnică propunerii britanice.

„Prin urmare, trebuie să se pună întrebarea: cum se va putea rezolvi problema la Geneva, dacă Societatea Națiunilor vrea să împiedece Italia de a soluționa această chestiune direct la Addis Abeba“.

Presa engleză.

NEWS CHRONICLE din 19 Noembrie, susține într'un articol de fond, aplicarea strictă a sancțiunilor și extinderea lor imediată la alte articole, ca petrol, fier etc. Ziarul scrie:

„Opinia americană este iritată de scandalul potopului de materiale de război, în special petrol, care iese din porturile americane pentru ea măceluș italian al abisinenilor să se continue mai cu efect“.

„Față de acest lucru, ziarul este de părere că nici opinia publică a englezilor nu diferă de aceea a americanilor, deoarece nu e posibil ca Anglia, care a numit invazia Abisinie de către Italia „un act ultragios de agresiune neprovocată“, să-i procure pe bani, mijloacele de a o continua, lăsând unui Stat, care nu-i membru al Ligii Națiunilor, aplicarea celor mai elementare dintre sancțiuni. Incheie, spunând:

„Simțul moral al acestei țări este contra continuării exportului de materiale de război pentru Italia, sub orice formă ar fi ele“.

Același ziar constată, într'un articol special semnat de Vernon Bartlett, că sunt toate probabilitățile că petrolul va fi adăugat la lista articolelor prohibite prin sancțiuni de a fi exportate în Italia.

Privitor la înclinarea Franței pentru o acțiune separată în ce privește sancțiunile, spune că guvernul englez nu se mai teme de un asemenea lucru, pentru că există speranța crescândă că începutul făcut de Anglia de a prohibi exportul petrolului va fi urmat imediat nu numai de Statele petrolifere din Ligă, ca România și Rusia, ci de acțiune și mai drastică pornită dela Washington.

MORNING POST din 19 Noembrie arată în articolul de fond că răușita sancțiunilor depinde de mai multe lucruri, între care, în primul rând, este gradul de onestitate cu care diversele națiuni aplică boicotul, precum și măsura rezervelor pe care și le-a făcut Italia.

Intr'un alt articol, considerând efectele produse de sancțiuni, spune că cercurile oficiale engleze sunt destul de optimiste, deoarece reacțiunea publicului italian și contra-măsurile luate pentru sporirea resurselor naționale sunt semnele fricii pe care o inspiră sancțiunile.

DAILY MAIL din 19 Noembrie critică totuși acțiunea Ligii Națiunilor, declarând că aplicarea sancțiunilor este o nebunie care poate sfârși printr'un dezastru enorm — adică războiul — a cărui primejdie devine din ce în ce mai vădită, pe zi ce trece, din cauza politicii adoptată.

DAILY HERALD din 20 Noembrie insistă, în articolul de fond, asupra instituirii imediate a embarg-ului asupra exportului de petrol în Italia, exprimându-și convingerea că numai astfel se poate pune capăt războiului.

Constată că opinia publică, atât în Statele-Unite, cât și în Anglia, sunt gata a lua măsurile necesare pentru prohibirea exportului de petrol.

Tot DAILY HERALD, cu aceeași dată, într'un articol al d-lui W. N. Ewer, directorul politicii externe, examinează acțiunea Ligii Națiunilor în conflictul italo-abisinian, și ajunge la concluzia că s'a transformat o obligație categorică într'una voluntară. Citează textul pactului, precum și extrase din discursurile d-lor Titulescu, Beneș și Litvinoff și spune că s'a creat un precedent la natura sancțiunilor, eliminând orice vigoare reală a pactului. Deplânge mai ales întârzierea aplicării sancțiunilor ceea ce de asemenea, nu corespunde cu litera pactului Ligii Națiunilor.

DAILY MAIL din 20 Noembrie află că între Anglia și Franța vor începe imediat conversațiuni, cu scop de a găsi o bază pe care să se poată duce viitoarele tratative cu Italia, pentru o soluție practică a conflictului abisinian.

Mai află că răspunsul dat notei Italiei de către Franța și Anglia, este aproape identic în ton — nota Angliei arătând că sprijinind impunerea sancțiunilor hotărâte de Ligă, nu face decât să îndeplinească obligația de-a menține sistemul colectiv.

Ziarele engleze din 21 Noembrie arată între altele că guvernul englez nu va admite niciun fel de anexare de teritoriu abisinian și nu va consimți la nicio soluție care să nu fie în strict acord cu pactul Ligii Națiunilor.

NEWS CHRONICLE spune că cea mai tare contra-măsură luată de Italia față de sancțiuni a fost blocarea lîrelor engleze aflate la băncile din Italia.

Același ziar publică un tablou în care arată pe țări și cantități, proveniența petrolului italian, unde România este pusă în frunte cu 34,6%. Cere ca exportul de petrol în Italia să fie imediat oprit.

DAILY HERALD din 22 Noembrie spune, relativ la retragerea a 100.000 de trupe italiene de pe frontul abisinian, că:

„Mussolini și-a arătat ieri pentru prima oară teama că sancțiunile pot schilodi atât pe Italia, cât și campania italiană în Abisinia. Teama sa a fost mărită și de apelul făcut de-șeful de-șeful Roosevelt către exportatorii americani, de a înceta orice expediție de petrol în Italia“.

Ziarele engleze din 23 Noembrie, comentează pe larg notele de răspuns remise Italiei de guvernele francez și britanic. Ea compară cele două note și constată că tonul notei franceze este mai amical și conciliant.

DAILY TELEGRAPH scrie că nota engleză exprimă părerea că decizia Genevei este irevocabilă, adăugând:

„Între guverne care au concepții atât de diferite asupra obligațiilor lor față de Societatea Națiunilor, nu există nicio bază comună. Marea Britanie și celelalte State și-au îndeplinit obligațiunile față de Societatea Națiunilor, pe când Italia, din nefericire, nu le-a respectat“.

Ziarul crede că d. Laval, în eforturile sale de a găsi o formulă de conciliere, va ține seama de posibilitățile de încadrare a acelei formule în pactul Societății Națiunilor.

Tot DAILY TELEGRAPH publică o corespondență din Paris, în care scrie că d. Laval pe lângă o apropiere cu Germania, caută în același timp să ajungă la o înțelegere mai bună cu Italia.

„Se zice, scrie corespondentul, că d. Laval ar fi spus că Marea Britanie a împins Franța de partea sancțiunilor, contra voinței ei, și că d-sa ar fi hotărât să nu meargă mai departe pe această cale. Totuși nu urmează de aici că Franța se va opune voinței statelor din Ligă de a aplica interzicerea exportului de petrol, cărbune și fier vechi destinat Italiei. D. Laval are convingerea că sancțiunile vor păgubi mai mult Angliei decât Franței“.

OBSERVER din 24 Noembrie publică sub semnătura d-lui J. L. Garvin, un articol de fond în care se opune aplicării sancțiunilor economice contra Italiei, susținând că marea majoritate a opiniei publice britanice este pentru menținerea păcii și contra aplicării sancțiunilor. „Poporul britanic protestează — scrie autorul — contra implicării Mării Britanii în viitoarele complicații internaționale. Aplicarea sancțiunilor este un pericol atât pentru pacea mondială, cât și pentru existența însăși a imperiului britanic.

„În situația actuală, nu Liga, ci America este arbitru situației, deoarece numai dacă ea ar consimți la aplicarea interzicerii exportului petrolului în Italia, numai atunci prohibiția exportului acestui material ar putea fi eficientă“.

După ce spune că Abisinia nu ar fi trebuit niciodată să fie admisă în Ligă, d. Garvin, propune o pace onorabilă pentru Italia și cedarea unui mandat asupra regiunilor neamharice din imperiul etiopian.

OBSERVER din 24 Noembrie constată că la Geneva se crede că sancțiunile vor fi întărite prin aplicarea interzicerii exportului de petrol.

„Convocarea comitetului de 18 membri, vinerea viitoare înseamnă că s'a ajuns la o înțelegere între M. B. și companiile petrolifere americane asupra închiderii petrolului pe lista produselor prohibite exportului în Italia.

„Dacă, după cum se crede, Statele-Unite cooperează interzicând exportul petrolului, este greu de înțeles cum alte state membre în Ligă ar putea să nu facă același lucru“, afirmă ziarul, adăugând:

„Cât privește exportul cărbunelui, al fierului și al oțel-

lului, această chestie privește pe Germania direct, care nu mai e membră în Societatea Națiunilor“.

DAILY TELEGRAPH din 26 Noembrie, publică corespondența primită de la redactorul său diplomatic din care reiese că nu trebuie să ne așteptăm la o amânare mai îndelungată a sesiunii comitetului de 18.

Până la convocarea acestuia guvernul englez examinează dacă efectul sancțiunilor, care au și fost puse în aplicare, este suficient de puternic pentru a se putea amâna aplicarea unor noi sancțiuni mai drastice.

În cazul când s'ar ajunge la această convingere se va examina la Geneva din nou chestiunea posibilității de a acorda Abisinie un ajutor financiar.

Ziarul arată apoi că părerea guvernului britanic a fost de la început că proiectul anglo-francez, elaborat în August la Paris, va trebui să alcătuiască baza păcii între Italia și Abisinia.

Presa germană.

MÜNCHENER NEUESTE NACHRICHTEN din 21 Noembrie, sub titlul: „Influența italiană în Vatican“, comentează faptul că Papa a numit, de curând, 20 de cardinali catolici, dintre care 14 italieni, ceea ce ar da o proporționalitate de 39 de cardinali italieni, față de 30 de cardinali de alte naționalități și deci, prin această nouă situație s'a asigurat scaunului pontifical un viitor Papă tot italian.

Ocupându-se apoi de recentele pastorale, pe care cardinalii din Messina și Brindisi le-au dat contra sancțiunilor anunțate de celelalte națiuni împotriva Italiei, în conflictul italo-abisinian, ziarul subliniază că biserica romano-catolică a luat atitudine hotărâtă în favoarea Italiei, în chestiuni politice, care n'au legătură cu cele spirituale.

KÖLNISCHE ZEITUNG din 20 Noembrie publică un articol în care descrie efectele stării de război în Italia și arată că viața s'a scumpit simțitor, că lipsurile au început să se evidențieze și că alimentele de primă necesitate se împuținează și se scumpesc, de asemenea animația din localuri și din sălile de spectacole s'a micșorat. Se simte tot mai mult războiul și sancțiunile economice, iar industriile, negoțul și întreprinderile, care depind de străinătate și străini, au suferit și suferă enorm.

BERLINER BOERSEN ZEITUNG din 20 Noembrie publică un articol asupra situației războiului italo-abisinian, în care socotește că situația se complică și poate avea consecințe grave pentru pacea lumii.

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG din 22 Noembrie, publică un articol semnat de R. Kühlmann, fost, în 1917, secretar de stat la Ministerul de Externe German, intitulat: „Locul Italiei sub Soare“, în care se ocupă de dreptul la viață, la viață liberă, al Italiei.

După o scurtă recapitulare istorică, în care se arată rivalitatea franco-italiană în Mediterană și formidabila dominațiune engleză de până acum, autorul încheie astfel:

„Și așa vedem Italia. — a doua țară venită târziu, — care încearcă să cucerească un loc sub soare, într'o vreme de primejdii acute, în care cucerirea cu colosul englez nu pare imposibilă. Singura mare putere, pe care se sprijină Roma, este poate Franța, care ea însăși e mistuită puternic de crize interne și care trebuie să vadă, după vechile sale tradiții, o rivală incomodă în Italia unită, cu care se pot face înțelegeri numai de la caz la caz, dar a cărei putere mereu crescândă nu corespunde intereselor franceze

principale. Dominația italiană în Mediterana ar fi pentru Franța tot așa de insuportabilă, ca și pentru Anglia“.

BÖRSEN ZEITUNG din 23 Noembrie și MÜNCHENER NEUESTE NACHRICHTEN din 24 Noembrie scrie:

„Prohibirea petrolului pentru Italia e sămânță, dacă nu motiv de războiu.

„Aceasta mai înseamnă o agravare a conflictului italo-abisinian și, deci, o mare îngrijorare pentru pacea europeană“.

În BERLINER TAGEBLATT din 26 Noembrie, Paul Scheffer scrie, în legătură cu ultimul demers făcut pe lângă Duce de către ambasadorul Angliei la Roma, că d. Baldwin a voit să dea d-lui Mussolini o nouă ocazie pentru încetarea ostilităților din Abisinia:

„Aceasta nu însemnează, continuă ziarul, că Anglia și-a schimbat orientarea sa politică de până acum, căci obiectivul Mării Britanii este întărirea Societății Națiunilor, scop pe care-l va putea atinge printr'o politică constantă îndelungată“.

Presa polonă.

WARSZAWSKI DZIENNIK NARODOWY din 21 Noembrie, publică un articol sub titlul: „Marea Britanie și Liga Națiunilor“, în care relevă că Liga este instrumentul politicii Britaniei, prin care Britania vrea să forțeze Italia să renunțe la politica ei în Africa orientală.

Există două metode pentru asigurarea păcii în Europa — siguranța generală prin Ligă — și încheierea alianțelor și pactelor care pot asigura echilibrul politic pe continentul nostru. Prima metodă, după părerea ziarului, ar fi greșită; numai a doua poate duce la ținta dorită. Ceea ce face Marea Britanie, folosindu-se de Ligă, servește politicii ei, nu are însă nicio importanță pentru problema păcii: în schimb, dărâmând bazele alianțelor naturale, care s'au format pe continentul nostru, nimește aceste alianțe, care sunt condiția unui echilibru politic permanent. Una din aceste alianțe ar fi cea italo-franceză, care, față de consecințele sancțiunilor economice, nu se va putea menține.

WARSZAWSKI DZIENNIK NARODOWY din 22 Noembrie, arată, într'un articol publicat sub titlul: „Sancțiunile și viața economică“, că sancțiunile aplicate în contra Italiei vor avea consecințe mari asupra vieții economice a tuturor popoarelor europene.

Presa iugoslavă.

VREME din 19 Noembrie publică un articol în care relevă că scopul sancțiunilor este de a pune Italia în imposibilitatea practică de a continua războiul.

„În timpul unei lungi serii de ani, continuă ziarul, Societatea Națiunilor a fost o instituție anemică și fără eficacitate. Astăzi ea reușește să localizeze războiul, suptăvghind în mod eficace asupra păcii...

„Sancțiunile nu constituie un act de ostilitate, ci numai o măsură colectivă și preventivă în interesul păcii“.

În concluzie, ziarul așteaptă să vadă ce măsuri va lua guvernul iugoslav pentru a găsi un nou debușeu în Anglia, Spania și Franța, putând astfel să asigure bilanțul activ al exportului care a fost păgubit prin aplicarea sancțiunilor de către Iugoslavia,

CONVERSAȚIILE FRANCO-GERMANE

Presa franceză.

L'AUBE din 18 Noembrie ocupându-se de eventualele conversații franco-germane, scrie, între altele:

„Astăzi, după restabilirea serviciului militar de doi ani în Franța, după reînarmarea oficială a Germaniei, problema apropierei între cele două popoare este mai urgentă decât oricând și totdeodată mai greu de rezolvat.

„Trebuie să observăm că Reichsführerul, care a cerut oficial un plebiscit asupra acestei chestiuni, în așa fel încât să aibă mâinile libere pentru căutarea unei soluții, afirmă că nu mai există între cele două țări, de când cu reînvoarea regiunii Saar la Germania, niciun motiv de neînțelegere. D. Hitler, de sigur, va avea mai multă autoritate reală, ca oricare din predecesorii săi, pentru a face acceptată de opinia publică germană o înțelegere durabilă.

„In ceea ce privește Franța, odinioară când vorbea cu Germania, îi era teamă să nu nemulțumească Polonia; aceasta, fără a ne preveni, a încheiat cu marea sa vecină dela Vest, un pact de neagresiune. Mai târziu, Franța n'a voit să nemulțumească Marea Britanie; dar Anglia, fără a ne preveni, a negociat un acord naval cu Germania... Morala: diplomația noastră rămâne credincioasă tratatelor și prietenilor, trebuie să știe să dea dovadă de independență... și de spirit de inițiativă.

„Nu: principalul obstacol în momentul de față este de ordin moral și psihologic. Fără a ne preocupa peste măsură de regimul intern al Statelor vecine, nu putem să ascundem anumite violări flagrante ale dreptului și ale umanității: persecuțiile religioase din Germania revoltă opinia publică franceză.

„Va trebui deci, să se realizeze o pacificare internă în Germania înainte ca un acord franco-german, atât de dorit, de altfel, și care să îngăduie omenirii de a respira, să poată fi în mod serios luat în considerare“.

JOURNAL DES DÉBATS din 20 Noembrie se zisându-se de recenta declarație a deputatului radical, d. Archimbaud, care a reamintit Franței și Europei, că problema principală a viitorului o constituie înarmările germane, face următoarele considerații atât asupra unei eventuale apropieri franco-germane, cât și asupra politicii care se impune față de planurile Germaniei:

„D. Archimbaud va dezamăgi pe toți cei care visează o apropiere franco-germană. Călătoria d-lui von Ribbentrop trebuia, cel puțin în teorie, să determine un progres al vechilor proiecte târăgănite de apropiere franco-germană. Neînțelegerile foarte regretabile desigur, dar de care noi nu suntem răspunzători, dintre Franța și Anglia, urmau să înlesnească aceste acorduri himerice. D. Archimbaud arată că, drept prefață la această înțelegere, Germania, fără a fi amenințată de cineva, nu găsește altceva mai bun de făcut, decât să-și reconstitue puterea militară din 1914, care era de natură agresivă. Cu toate obiecțiunile care se vor face tezii d-lui Archimbaud, d-sa are dreptate, atrăgând din când în când, atenția asupra problemei reînarmărilor germane, care este problema esențială a Europei.

„Chestiunea etiopiană, amplificată peste măsură și fără dreptate e în disproporție cu sgomotul ce se face în jurul ei.

„Problema austriacă, chestiunile privitoare la Dantzig și la Silezia, revendicările maghiare rămân pe primul plan al preocupărilor europene.

„Misiunea pe care trebuie s'o îndeplinească Societatea Națiunilor, este de a feri pacea de turburările care pot veni din Europa Centrală. Marea îndatorire a Angliei, dacă ține să-și mențină locul ei în istoria civilizației, este de a fi de veghe pentru a împiedeca o catastrofă europeană cauzată de proiectele germane“.

In L'OEUVRE, cu aceeași dată, d-na Tabouis, referindu-se la anunțata călătorie a d-lui von Ribbentrop la Paris, în vederea unor conversații, după ce informează că vizita delegatului cancelarului Hitler ar fi fost amânată „sine die“, scrie:

„In cercurile oficiale din Wilhelmstrasse, se spune fățiș: Nu este momentul de a începe convorbiri cu Franța, a cărei politică internă este atât de instabilă. De altfel, nu avem nimic de formulat astăzi la Paris, deoarece singurul lucru care ne preocupă este înarmarea noastră.

„Concluzia care se desprinde din această apreciere, este că Reichul înțelege să ia de pe acum toate precauțiunile contra demersurilor eventuale în vederea limitării armamentelor pe care le presinte din partea Londrei și Parisului.

„Ceea ce preocupă mai ales cercurile diplomatice străine din Berlin, sunt repercusiunile pe care războiul italo-abisinian le are asupra sectorului septentrional al Europei. Aceste cercuri se tem de faptul că retragerea flotei britanice din mările de Nord ale Europei, a creat un gol care întărește într'un mod considerabil poziția Reichului. Ele își vădese îngrijorările în ce privește activitatea Germaniei în Marea Baltică și în special în ce privește străduințele Reichului de a țări în politica sa Statele baltice și scandinave.

„Germania nu-și economisește nici energia, nici mijloacele pentru a-și atinge scopurile; în timp ce, ca să-și impună influența în Lituania, Reichul folosește boicotul economic, în Letonia și în Estonia, dimpotrivă, Germania face cumpărături masive de produse agricole la prețuri mult superioare prețurilor mondiale. Iar țara în care succesele Berlinului sunt cele mai vădite, este Finlanda. Germania este un furnisor de primul ordin pentru aceste țări în ceea ce privește industria de războiu. Finlanda îi servește ca bază pentru constituirea avioanelor militare. Mareșalul Mannerheim a luat parte la conciliabilele organizate de d. Goering în Prusia orientală, conciliabile la care au asistat după cum se știe și reprezentanții Poloniei și Ungariei.

„Această apropiere germano-finlandeză este opera d-lui de Hackzel, ministrul de Afaceri Străine al Finlandei care are în Germania legături foarte întinse.

„Cercurile diplomatice străine din Berlin, observă însă teama Suediei de a se vedea târfită într'o politică germanofilă împreună cu Finlanda. Intr'adevăr Suedia pare a fi foarte îngrijorată de crearea frontului germano-polono-finlandez împotriva Uniunii Sovietelor, iar toate preocupările diplomației suedeze sunt îndreptate în sensul de a feri Suedia de obligația de a se alătura acestui front“.

Ziarele din 22 Noembrie subliniază însemnătatea întrevederii dintre cancelarul Hitler și d. François Poncet, ambasadorul Franței la Berlin. Ele înregistrează „o simțitoare îmbunătățire a atmosferei“, dar consideră că este greu să se ajungă la realizări precise.

PETIT PARISIEN scrie:

„Intrevederea nu seamănă cu vizitele obișnuite pe care diplomații le fac șefilor guvernelor străine. După o îndelungată tăcere, prima întrevedere a avut ca obiect principal informarea reciprocă. Ar fi deci prematur să se tragă concluzii pentru viitorul apropiat“.

LE JOURNAL este de părere că din partea Germaniei, „manevra este evidentă“, în ajunul desbaterilor din Camera franceză asupra pactului franco-sovietic.

„Se încearcă o mare operație care tinde să îngreueze acțiunea pe planul țărilor occidentale și să paralizeze forțele unei națiuni care joacă un rol esențial în menținerea păcii în Europa centrală. Franța este un factor cu atât mai însemnat, cu cât asistăm astăzi la o apropiere între Londra și Moscova, fiind vorba chiar de însemnate credite financiare acordate Sovietelor“.

In ECHO DE PARIS, d. Pertinax scrie:

„Comunicatul publicat asupra intervederii este un document care tinde să influențeze opiniile parlamentarilor francezi. Tezele franceză și germană se mențin mai de parte așa cum au fost până acum. Există mai departe două concepții diferite care nu au putut fi împăcate până acum“.

L'OEUVRE scrie:

„Berlinul dorește să se arate cât mai amabil. El întinde mâna, dar face acest gest în timp ce deasupra Europei plutesc nouri gri. Fuehrerul se declară dispus să negocieze, dar nu asupra unor chestiuni precise“.

După ce constată că Reichul are nevoie de împrumuturi, pentru a putea continua reînarmarea sa, ziarul adaugă:

„Dacă Reichul se vede nevoit să-și limiteze reînarmarea, el ar dori să tragă foloase din această obligație și nu s'ar arăta, poate, potrivit unui acord pentru limitarea înarmărilor. Este sigur că numeroase personalități germane doresc să realizeze actualmente un împrumut la Londra și sunt convinse că împrumutul acesta nu ar putea fi obținut decât printr'o destindere internațională și în special printr'o înțelegere cu Franța“.

In numărul din 22 Noembrie PARIS-MIDI se întreabă dacă e cazul să se vorbească de negocieri franco-germane, sau dacă a fost vorba doar de stabilirea contactului dintre Paris și Berlin.

„Binomul Franța-Germania este condiționat de binomul Franța-Uniunea Sovietică și de binomul Franța-Anglia.

„In câteva zile, acordul franco-sovietic va fi ratificat. Ori, acest fapt neliniștește Berlinul. Iată primul motiv al întrevederii Hitler-Poncet. Nu trebuie ca Germania să creadă că vrem să rupem relațiile cu ea. Și aceasta mai puțin ca niciodată, căci Londra gândește să negocieze cu Berlinul și voeste ca Franța să ia parte la tratative“.

„Nu vrem negocieri directe franco-germane și mai puțin încă negocieri secrete anglo-germane care să dea naștere unui nou pact naval. Ci vrem conversațiuni în trei, în momentul ales de Anglia care să conducă jocul“.

Ziarele din 23 Noembrie continuă să se ocupe de convorbirile franco-germane începute la Berlin.

LA REPUBLIQUE se întreabă ce atitudine trebuie să ia Franța față de încercările Germaniei de împăciuire cu ea.

„Trebuie să vorbim, să discutăm. Ni se fac avansuri. Sunt ele sincere sau nu? N'are importanță, vom vedea mai târziu. Dar ar fi groaznic să trecem pe lângă o mână întinsă și s'o refuzăm, refuzând astfel o șansă de pace“.

LE MATIN din 23 Noembrie scrie: „Presa germană comentează în mod favorabil întrevederea, iar Roma urmărește conversațiile cu simpatie și interes.

„Cercuirile competente germane se declară satisfăcute de întrevedere, subliniind caracterul ei general, dar amical. Ele atrag însă atenția asupra numeroaselor greutăți care se opun unei apropieri. Dar, tocmai în fața unor asemenea dificultăți, adaugă ele, trebuie ca terenul pentru negocieri să fie sondat, studiat și pregătit cu îngrijire“.

Ziarul LE FIGARO scrie: „Faptul că Franța și Germania au vederi deosebite asupra multor probleme, nu este un motiv suficient pentru ca relațiile dintre ele să nu se mențină pe planul celei mai desăvârșite curtuozii. S'ar putea aduga chiar că aceasta este adevărata apropiere. Dacă s'ar putea stabili pentru 10 sau 15 ani un ton de perfectă curtoazie între Franța și Germania, s'ar obține cel mai mare dintre rezultatele pe care prietenii sinceri ai păcii îl pot dori“.

LE JOURNAL referindu-se la întrevederea dintre Hitler și d. François Poncet, crede că Franța are toate motivele să creadă că este nevoie de o lămurire din partea Germaniei, cu condiția evidentă că această lămurire să fie absolut limpede și să nu se piardă din vedere că Franța n'ar putea în niciun caz, să se preteze la manopere de desbinare.

LE TEMPS, analizând relațiile franco-germane, scrie printre altele:

„Intrevederea cancelarului Hitler cu d. François Poncet, confirmă faptul că între Berlin și Paris contactul a fost menținut, că împrejurările fiind propice, pot avea loc convorbiri în vederea unui reglement colectiv adaptabil mecanismului dela Geneva, și după cum o cere politica fundamentală a Franței. Dar ceea ce nu avem dreptul să uităm este că, pentru a negocia cu Germania, în vederea unui acord de ansamblu se impune ca Franța să fie tare, să fie sigură pe voința și mijloacele sale și să poată găsi în stabilitatea sa guvernamentală autoritatea indispensabilă continuității politicii sale de ordine și pace generală“.

JOURNAL DES DÉBATS publică cu privire la recențele convorbiri franco-germane dela Berlin, următoarele comentarii ale d-lui Pierre Bernus:

„Nimic mai natural ca ambasadorul Franței la Berlin să se folosească de toate împrejurările pentru a se întreține cu omul care este în același timp șeful statului și șeful guvernului și în mâinile cărui se concentrează în consecință toate puterile.

Aceste contacte directe sunt preferabile schimburilor de vederi mai mult sau mai puțin misterioase, cu persoane interpușe, fie că este vorba de călătoria la Berlin a unor emisari oficioși, fie că d. von Ribbentrop ar fi însărcinat cu îndeplinirea unei misiuni la Paris. Credem a ști că d. François Poncet a insistat în cursul acestor convorbiri, asupra faptului că acordul soviestic ale căror consecințe sunt limitate, nu are caracterul extins pe care unii cred că-l are. Nu avem nimic de zis contra unor explicațiuni de acest gen. De negocieri însă nu poate fi vorba. In împre-

jurările actuale, nu ne putem aștepta la niciun angajament satisfăcător din partea Germaniei. Ea respinge cu hotărâre orice organizație internațională capabilă de a-i opune rezistență în zina când va judeca că a sosit momentul de a utiliza prețuitul instrument militar pe care-l cărește în prezent“.

L'ACTION FRANÇAISE scrie, sub semnătura d-lui Jacques Bainville, în legătură cu convorbirile dela Berlin:

„Există impresia că acest dialog a provocat la Londra oarecare nedumerire. Intr'adevăr, Anglia știe cu ce puțină tragere de inimă Franța s'a asociat sancțiunilor contra Italiei. Ea se teme fără îndoială, că am dori să ne sustragem acțiunii colective, aducându-i o atenuare prin mijlocul unei apropieri de Germania, ceea ce constituie în folosul nostru, un joc de echilibru între Londra și Roma.

„Perspectiva că Franța s'ar putea lăsa ademenită de cântecile de sirenă ale cancelarului german, nu este pe placul Angliei. Pe de altă parte ea nu crede în solidaritatea acordurilor noastre cu Stalin și este foarte puțin dispusă să se lase fărîțită în urma noastră, într'un conflict în Europa Orientală“.

L'INTRASIGEANT în aceeași chestiune, spune că trei fapte principale par a fi reținut atenția d-lui Hitler și a d-lui Poncet:

„Armamentele, poziția Germaniei față de conflictul italo-etioopian, și în fine chestia securității în Europa Orientală și viitoarea ratificare de către Franța a pactului franco-sovietic.

„Bunăvoința“ de care dă dovadă Berlinul nu este fără motive utilitare. Este cert că un succes al tratativilor ar întări poziția guvernului german.

„Intr'adevăr, fiind dată foametea internă, porcii și untul nu pot fi obținute decât grație unor credite străine.

„Schimbarea politicii germane apare ca o necesitate alimentară“.

In legătură cu raporturile franco-germane, d. Vladimir d'Ormesson relevă în LE FIGARO, tonul de perfectă curtenie care a dominat convorbirea dintre d-nii Hitler și François Poncet crede că dacă acest ton ar putea fi păstrat timp de vreo 15 ani, s'ar obține cel mai mare succes la care ar putea spera prietenii păcii.

„Politica franceză, care trebuie să apere interesele eterne ale națiunii și ale păcii continentale, care sunt dealtminteri solidare, trebuie să caute fără încetare echilibrul necesar în cadrul colectiv european“, conchide autorul.

LE PETIT PARISIEN vorbind de întrevăderea Adolf Hitler-François Poncet, scrie următoarele:

„In cursul unei convorbiri la care asista și baronul von Neurath, interlocutorii au trecut în revistă principalele probleme interesând Franța și Reichul.

„Această primă întrevădere după o lungă tăcere, a avut mai ales ca obiect informarea reciprocă.

„Ar fi prematur de a se trage concluzii în vederea unui viitor apropiat“.

L'OUVRE, scrie:

„Apreciind foarte mult schimbarea de atitudine survenită între Berlin și Paris, trebuie să reamintim că punctul crucial al acestei noi încercări de apropiere franco-germană rămâne permanent același: admiterea Reichului în viața internațională europeană. Acest singur fapt va ilustra, în ochii tuturor țărilor adevărata voință de pace a Germaniei. Nu se pare însă că în întrevăderea dela Berlin să se fi făcut vreun progres în această arăzătoare chestiune“.

Ziarele din 24 Noembrie continuă să comenteze întrevăderea dintre cancelarul Hitler și ambasadorul Franței la Berlin.

L'INTRASIGEANT după ce subliniază importanța acordată acestei întrevăderi în cele două țări, scrie:

„Totuși nu trebuie să conchidem din această cauză că alergăm după o apropiere cu Germania. Această apropiere, nu încetăm de a spune, o dorim. Dar trebuie să știm pe ce baze poate fi realizată. Urmărim, pe cât ne permit evenimentele, organizarea unei securități colective. Nu se pare însă că această concepție este împărtășită de Germania. Totul ne face să credem că ea caută acorduri parțiale și izolate, ieri cu Polonia, mâine poate cu Ungaria, fără a voi să se angajeze într'o organizare universală, nici să accepte un plan general. Ea ne-a reproșat cu tărie pactul franco-sovietic, tocmai fiindcă ea nu putea concepe că acest pact nu este decât un element dintr'un ansamblu, iar acest ansamblu îi displace. Reichul vede că în acest moment Anglia se rialiază sistemului colectiv. Ea nu s'ar supăra să încheie separat cu noi un angajament de neagresiune. Noi ne temem de ceea ce se va întâmpla a doua zi după ce neutralitatea noastră provizorie îi va fi permis să dobândească victorii în Răsărit. Nu suntem atât de uituei încât să fi pierdut amintirea Sadovei“.

LE PETIT PARISIEN scrie:

„Intrevăderea Hitler-Poncet prezintă avantajul sigur al unei puneri la punct a situației.

„Ea a avut drept scop discutarea eventualităților și în special a reacțiunilor favorabile provocate în Germania de politica împăcinitoare a Franței cu prilejul problemei abisiniene“.

D. Jacques Kayser publică în LA REPUBLIQUE un articol în care examinează chestiunea apropierii franco-germane. Autorul afirmă că dilema: cu Germania sau cu Rusia Sovietică nu este irezolvabilă.

„Acum când acordul franco-sovietic este semnat și va fi ratificat, pentru ce — se întrebă d. Kayser — să nu prelungim opera constructivă. Pentru ce să nu ne dăm osteneala de a căuta dacă o conciliere poate interveni între Uniunea Sovietelor, prietenă a Franței, cu care dealtfel suntem legați prin pact, și Germania care își înmulțește cuvintele de pace și-și întoarce fața spre noi“.

D. Kayser, referindu-se la chestiunea „mâini libere în Răsărit“, pe care Franța ar urma s'o rezolve în favoarea Germaniei cu preț al apropierii, scrie:

„Mână liberă în Răsărit“, înseamnă iluzia păcii pentru câțiva ani; dar înseamnă, pentru viitor, perspectiva unei irezistibile invazii.

„Refuz să accept un atare destin pentru țara mea“.

Autorul articolului se întrebă apoi dacă în vederea apropiatelor negocieri anglo-germane asupra înarmărilor aeriene, n'ar fi cazul ca Franța să o ia înainte, inițiind conversații pentru a lega problema occidentală de problema orientală.

„Dacă Germania refuză — conchide d. Kayser — situația este perfect clară. Dacă voește să-și conserve o libertate deplină, care ar putea fi scopul unui eventual acord? Iar dacă nu este vorba decât de simple declarații verbale sortite să încerce să creeze o atmosferă în care actele interne de înarmare intensivă și absența actelor internaționale ar fi mieșorate în importanța lor, interesul acestor simple declarații verbale, presupunând că ele nu sunt dăunătoare opiniei publice, nu mai este decât acesoriu“.

D. Pierre Cot publică un articol în L'OEUVRE, articol din care redăm următoarele:

„A rămâne credincioși prietenilor noastre, înseamnă să cerem Germaniei să renunțe la orice proiect de agresiune nu numai în apus ci și în răsărit. Pentru a nu fi o glumă, această apropiere trebuie deci să ia forma unui pact de asistență mutuală europeană, negociat în acord cu Mica Înțelegere și cu Uniunea Sovietică. Aceasta este politica pe care am preconizat-o întotdeauna. Germania e gata s'o urmeze? Sperăm din toată inima“.

D. Pierre Cot susține că ceea ce face forța Franței este situația ei diplomatică, și adaugă:

„Noi am încarnat spiritul Societății Națiunilor. Din această cauză am câștigat amiciția Angliei, Belgiei, Micii Înțelegeri și Uniunii Sovietelor.

„Dacă, mâine, renunțăm la îndatoririle noastre europene, nu vom mai fi decât o națiune de mâna doua, cea mai conservatoare și cea mai puțin îndrăzneată.

„Nu există decât un mijloc de a face apropierea franco-germană. Acela de a o realiza la Geneva, în cadrul unei politici de pace organizată și indivizibilă. Nu există altă politică pentru Franța“.

Iar d. Leon Blum scrie în oficiosul socialist LE POPULAIRE:

„Nu avem nicio dușmănie preconcepută împotriva conversațiilor dintre reprezentantul Franței și conducătorul Germaniei național-socialiste. Dar, este o condiție absolută pe care o punem și anume, ca aceste conversații să tindă la revenirea Germaniei în Societatea Națiunilor și la încheierea unei convenții generale de securitate mutuală și de dezarmare.

„Apropiere în cadrul sistemului colectiv, da. Apropiere și înțelegere în doi, nu. Cea dintâi ar însemna un pas hotărâtor spre pace, iar cealaltă ar agrava desbinarea din Europa, bănuielile și temerile din care isvorăște războiul“.

Presa germană.

BERLINER TAGEBLATT din 22 Noembrie comentează întrevederea Hitler-François Poncet, spune că ea s'a desfășurat într-o atmosferă senină și de conciliațiune, care înlesnește calea înțelegerii franco-germane. „Întru cât, adaugă gazeta, după reîncorporarea Saarului, Germania nu mai are nicio chestiune teritorială în litigiu cu Franța, căile unei bune înțelegeri pașnice între Franța și Germania sunt netezite și unele obstacole care mai există vor putea fi ușor înlăturate în folosul general al păcii europene.

„Greutățile care mai stau în cale vor putea fi înlăturate acum, când de ambele părți a început să se vorbească cu încredere și sinceritate“.

BERLINER BOERSEN ZEITUNG, cu aceeași dată, scrie că întrevederea a fost cordială și a dat prilejul să se arate bunăvoința reciprocă a guvernelor Franței și Germaniei.

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG din 23 Noembrie observă că dela venirea sa la putere, cancelarul Hitler nu a încetat de a arăta Franței singura cale care poate duce la o înțelegere, și anume a egalității de drepturi:

„Numai în acest mod, — scrie ziarul — va putea fi înlăturat sentimentul de nesecuritate de care suferă Franța și care a apăsât ca un vis urât politica europeană“.

Ziarele germane din 24 Noembrie se declară favorabile unei apropieri franco-germane, dar critică cu violență pactul franco-sovietic.

BOERSENZEITUNG scrie că nimeni nu poate blama Reichul, dacă el vede în pactul franco-sovietic altceva decât un element de securitate colectivă.

VOELKISCHER BEOBACHTER afirmă că președintele de consiliu francez ar greși, dacă ar încerca să câștige Germania pentru proiecte care îi sunt străine și de care nu mai poate fi vorba astăzi.

BERLINER BOERSEN ZEITUNG, în editorialul intitulat „Înainte, nu înapoi“, comentează întrevederea Hitler-François Poncet și articolul lui LE TEMPS, asupra acestei întrevederi, articol în care se recomandă prudență în negocierile de apropiere franco-germane.

Ziarul german afirmă că preocuparea permanentă a Führerului a fost să împrăstie norii care întunecau cerul înțelegerii franco-germane.

„De aceea, scrie ziarul, trebuie să se purceadă cu încredere și cu curaj înainte, ca să se ajungă la destinderea și la înțelegerea popoarelor europene și să se uite trecutul urât.

„Înainte, nu înapoi!“.

Presa engleză.

THE MANCHESTER GUARDIAN din 23 Noembrie constată că în Germania presa se abține de a face comentarii asupra întâlnirii care a avut loc între d. Hiller și d. François Poncet, ambasadorul Franței:

Conversațiile care au avut loc au avut, scrie ziarul, un caracter formal și precis, contrastând prin aceasta cu cele din trecut, care aveau de scop o mai strânsă înțelegere între Germania și Franța. Totuși, oficiosul DEUTSCHE POLITISCH-DIPLOMATISCHE KORRESPONDENZ descrie această întâlnire ca fiind un pas înainte în calea spre o înțelegere definitivă“.

Presa maghiară.

În numărul din 22 Noembrie, PESTER LLOYD, sub titlul: „D. François Poncet la cancelarul Hitler“, scrie:

„Pe primul plan al interesului general al opiniei publice europene, se află astăzi vizita d-lui François Poncet la Cancelarul Hitler. După concepția franceză este destul de neobișnuit că s'a făcut din audiența unui diplomat subiectul unui comunicat oficial.

„Importanța conferinței nu trebuie supra-evaluată, dar nici subestimată. Este probabil că audiența va încuraja îmbunătățirea raporturilor franco-germane, îmbunătățire care durează de mai mult timp. Dar nu trebuie să credem că această conferință a dat rezultate concrete. Ea poate trece numai drept pregătirea unui nou schimb de idei mai profunde. Un fapt sare însă în ochi, și anume acela că Germania observă o atitudine de expectativă în actuala situație internațională dificilă.

„Luând în considerare neîncrederea Germaniei față de pactul franco-rus, este probabil că s'a discutat și această temă. Probabil că d. François Poncet a repetat că pactul franco-rus se bazează pe pactul Societății Națiunilor, că nu se îndreaptă împotriva unui al treilea Stat și că n'are alt scop decât să încurajeze organizarea păcii europene“.

Ziarul relatează apoi cele apărute în presa franceză cu ocazia acestei conferințe și încheie cu următoarele:

„După cum reiese din cele expuse de presa franceză, politica engleză nu este totemă încântată de reluarea

convorbirilor franco-germane. Rămâne să vedem ce influență vor avea conversațiile franco-germane deoparte, asupra raporturilor franco-ruse, iar pe de altă parte, asupra raporturilor franco-engleze“.

Presa elvețiană.

JOURNAL DE GENÈVE din 23 Noembrie ocupându-se de conversațiile dela Berlin, după ce scrie că suntem încă foarte departe de o compensație politică franco-germană, substanțială, conchide:

„Nu trebuie să ne facem iluzii: nu se șterge, în câteva luni, un întreg trecut de amărăciuni și un prezent de îngrijorări. De ambele părți vor trebui multe sacrificii de consimțit pentru a obține o destindere serioasă și durabilă. Dar un singur fapt, într-o bună direcție produce de pe acum, o impresie de ușurare.

Evenimentele ne-au învățat să ne mulțumim cu puțin“.

Presa austriacă.

In numărul din 24 Noembrie, *REICHPOST*, sub titlul: „Incerări de clarificare între Berlin și Paris“, publică un articol, care scrie, între altele:

„Raporturile franco-germane prezintă sistemul central nervos al organismului politic al Europei“.

„Probabil că în actualele convorbiri dintre d. Hitler și d. François Poncet, subiectul principal l-a format pactul franco-rus. Se poate că s'a discutat și posibilitatea unei

limitări a înarmărilor aeriene și pe uscat, poate că s'a discutat și condițiunile unei reîntoarceri a Germaniei la Geneva.

„Pentru politica externă germană, toate aceste sunt — cel puțin pentru moment — probleme de rangul al doilea, subordonate chestiunii, dacă guvernul francez, va ratifica pactul cu Rusia“.

Presa polonă.

ILUSTROWANY KURJER CODZIENNY din 24 Noembrie publică un articol sub titlul: „Tratativele directe în vederea înțelegerii Franței cu Germania“, în care relevă că inițiativa pentru convorbirea d-lui François Poncet cu d. Hitler, a fost luată de cel din urmă, pentru a începe astfel tratative directe cu Franța.

D. Poncet ar fi declarat d-lui Hitler că alianța franco-sovietică nu amenință deloc Germania, deoarece are caracter pur defensiv și nu atinge tratatul dela Locarno.

D. Poncet ar fi observat de asemenea că una din principalele condițiuni pentru înțelegerea franco-germană, trebuie să fie recunoașterea Austriei din partea Germaniei.

D. Hitler ar fi declarat ambasadorului francez că Germania este gata de a încheia un pact în chestiunea limitării înarmării.

„Cu toate acestea, încheierea ei, diferendele privitoare la înțelegerea franco-germană nu au fost încă lichidate în discuțiile ambasadorului francez cu d. Hitler“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

RESTAURAREA MONARHIEI ÎN GRECIA

Presa franceză.

LE TEMPS din 19 Noembrie 1935, scrie, în legătură cu revenirea M. S. Regelui George în Grecia:

„Faptul că Regele George, reinstalat pe Tronul Greciei, în urma unui plebiscit semnificativ, cu toate că a fost organizat în condițiuni destul de strâni, a crezut de cuviință în prealabil să se oprească la Paris și la Roma, după ce petrecuse atâția ani în Anglia, nu poate surprinde. Anglia, Franța și Italia sunt cele trei puteri a căror sollicitudine nu a lipsit niciodată Greciei și care, împreună cu vechea Rusie a Țarilor, au asigurat protecția lor acestei țări de câte ori a avut de luptat cu mari greutăți internaționale sau atunci când cauza elenismului s'a aflat în primejdie.

„Regele George al II-lea își reocupă Tronul în împrejurări interne și externe destul de grele. Sarcina care-l așteaptă este destul de delicată. Dacă plebiscitul s'a tradus printr-o vastă mișcare în favoarea întoarcerii Soveranului, această mișcare este încă departe de a fi expresiunea unei adevărate unități morale și politice.

„După sguđuiturile brutale pe care poporul grec le-a îndurat în cursul ultimilor zece ani, și mai ales după tentativa de războiu civil din Martie trecut, nu se poate vorbi de o potolire imediată a partidelor care au dus atâta timp o luptă înverșunată.

„Regele George al II-lea va avea misiunea de a instala regimul „democrației încoronate“, după expresia d-lui Tsaldaris, și de a împăciui tabere învrăjbite.

„Monarhia greacă va fi liberală, sau de nu, expusă celor mai erude aventuri.

„Generalul Condylis, d. Metaxas și d. Tsaldaris au vroit, cu aceeași ardoare, întoarcerea Regelui, dar ei nu au aceeași concepție despre ceea ce ar trebui să fie regimul monarhic într-o țară liberă, unde toate puterile emană dela națiune.

„Înțelegerea nu se poate face într-o țară atât de sbuciumată de patimile politice, dacă fiecare nu subordonează preferințele sale interesului general.

„Dacă șefii partidelor grecești vor accepta, în toată conștiința, să se adapteze la această disciplină patriotică, monarhia liberală are toți sortii de a câștiga în sprijinul ei totalitatea națiunii.

„De pe acum, personalități importante, ca de Romanos, fost ministru al Greciei la Paris, și ca d. Ruphos, fost ministru al Afacerilor Străine, au întreprins demersuri pe lângă d. Venizelos în vederea unei apropieri între republicani și monarhie. Perspectivele care se întrezăresc astfel în preajma noului regim, sunt încurajatoare. Trebuie să dorim ca Grecia să fie ferită de aci înainte de desamăgiriile din trecut care au îndrumat-o pe calea aventurilor și că regalitatea va fi în măsură de a vindeca rănilor unei națiuni care fusese pe punctul de a pieri.

„Ar fi mijlocul cel mai sigur pentru monarhie de a-și servi propria ei cauză, dăinuind totdeauna“.

LE PETIT PARISIEN din 20 Noembrie 1935 publică următoarea dare de seamă a trimisului său special la

Atena despre starea de spirit care domnește în Grecia, în ajunul sosirii Suveranului.

„D. Ruphos, fost ministru al Afacerilor Străine, a dat publicității o scrisoare pe care d. Venizelos i-a transmis-o dela Paris.

În acest document, d. Venizelos, fără a adera la monarhie, fără a se ralia noului regim, precum s'a anunțat în mod pripit, recomandă prietenilor săi să acorde încredere Suveranului și să nu-i creeze greutăți în împrejurările actuale pe care le consideră extrem de grave. La această toleranță, d. Venizelos pune oarecare condițiuni. El înțelege ca Regele George să decreteze o largă amnistie, prin reintegrarea tuturor ofițerilor și funcționarilor în posturile lor, și să constituie un guvern de conciliere, sprijinit pe alegeri libere care să asigure sinceritatea și libertatea absolută a scrutinului. În scrisoarea sa către d. Ruphos, d. Venizelos a specificat, că numai cu titlu personal, iar nu ca șef de partid, a făcut cunoscut felul său de a vedea lucrurile.

„D. Sophulis care este urmașul d-lui Venizelos la conducerea partidului liberal, se arată foarte optimist și aderă cu totul la concepțiunile d-lui Venizelos. Noi condamnăm cu aceeași energie a declarat d-sa, lovitură de forță dela 10 Octomvrie. Noi denunțăm cu aceeași indignare manopera înșelătoare a plebiscitului.

„Noi nu suntem revoluționari. Nu înțelegem să impunem prin revoluție succesul doctrinelor noastre.

Ne găsim în fața unui fapt îndeplinit. Regele intră în Grecia. Noi trebuie să așteptăm, judecându-l după actele sale.

„D. Sophulis a încheiat adăugând: Dacă Regele acordă o amnistie completă, un guvern constituțional și alegeri libere, republicanii nu vor mai pune chestiunea regimului“.

LA TRIBUNE DES NATIONS din 21 Noemvrie 1935 publică sub semnătura d-lui Henry Lémery, senator, fost ministru de justiție, următorul articol privitor la restaurarea M. S. Regelui George al II-lea:

„În calmul cel mai desăvârșit și cu o majoritate covârșitoare, poporul elen a hotărât prin plebiscitul său din 3 Noemvrie să-și recheme Suveranul.

Consultarea populară nu a dat loc la niciun incident. Republicanii, sau mai exact, venizeliștii, era desemnați la lichidarea unui regim care nu era democratic decât cu numele.

„Regele George care-și redobândește astăzi Coroana, mai domnise trei ani când a fost răsturnat prin surprindere în 1923, în cursul unei călătorii în străinătate. Dezastrul suferit la acea epocă de armatele grecești în Asia-Mică au servit ca pretext și ca prilej unei mișcări de partizani care nu aveau nimic comun cu aspirațiunile națiunii. Pretinsul partid republican se compunea mai ales de militari răspunzători de înfrângerea suferită și pentru care schimbarea de regim era un mijloc de a eluda darea socotelilor. La prima mare consultare populară, d. Venizelos a fost înfrânt. Noile instituțiuni rezultat al manoperilor unui politician preocupat în deosebi, de glorie personală, nu se sprijineau pe nimic.

Ele n'au procurat niciun folos, niciun prestigiu, ci o eră de lupte sterile, de învrăjpire, de pronunțamentos. Ele dispar astăzi în nepăsarea generală.

„Unii au vrut să vadă în răsturnarea care a avut loc, înrăurirea Angliei, schimbarea de regim fiind după părerea lor, în legătură cu încordarea relațiilor italo-britanice. Imaginația în această privință, își dă liber curs. Amiciția engleză a fost crezul fundamental al politicii externe a Greciei, de când această țară și-a reluat locul printre națiunile libere.

„În ce privește Italia, fără îndoială, Grecia a avut motive de amărăciune: anexarea Dodecanezului luat de această putere Turciei în 1912 și a cărei populațiune este în cea mai mare parte greacă, și mai recent acțiunea contra insulei Corfu. Dar Atena a hotărât cu înțelepciune să evite de a adopta față de Roma o atitudine inamică. Un stat a cărui populațiune nu depășește 6.500.000 de locuitori, nu poate privi viitorul decât sub garanția păcii și a pactului Societății Națiunilor.

„Grecia a dovedit un mare simț al realităților aderând la Pactul de Înțelegere Balcanică, încheiat la 9 Februrie 1934.

„Ceea ce îi trebuie Greciei este consolidarea pozițiunii sale printr'o colaborare rodnică cu vecinii săi.

Restabilirea ordinii și a păcii interne va grăbi îndeplinirea acestui desiderat“.

Presa elvețiană.

JOURNAL DE GENÈVE din 20 Noemvrie 1935 publică următoarele amănunte asupra situației politice din Grecia, în ajunul sosirii M. S. Regelui George al II-lea:

„Astăzi nu se mai pune chestiunea de a ști în ce proporție poporul este într'adevăr regalist. Regalitatea este un fapt.

„Ceea ce interesează este viitorul ei, în funcție de evoluția politică a țării.

„Iată cum se prezintă: după părerea noastră, viitorul noului regim.

„Dela început, nu trebuie să acordăm încredere svonurilor după care d. Condylis ar pune piedici întoarcerii Regelui, pentru a asuma singură regența și președinția Consiliului. Ofițerii care îi sunt devotați și credincioși de care dispune nu sunt destul de numeroși pentru o asemenea sarcină, cu toată vărtoșia șefului lor. D. Condylis este numai tolerat de o armată regalistă a cărei cauză o servește.

„Cert este însă că nici regalității nu știu ce va face Regele. El va înțelege desigur că interesul țării și propriul său interes îi comandă de a se menține în rolul de arbitru între partide. Soluția cea mai logică, preconizată de prietenii cei mai siguri și mai cu experiență ai Suveranului, ar fi proclamarea de noi alegeri la care ar participa partidele politice adverse. Începuturile regalității s'ar face astfel sub auspiciile unui act de împăciuire a două tabere îndârjite una contra alteia. Țara ar avea totuși de câștigat și Suveranul de asemeni.

„Mai există însă și altă soluție posibilă.

„Deputații în funcție și republicanii abținându-se dela alegeri, s'au împărțit dela 10 Octomvrie în două grupări. Unii, ultra regalști și condiliști susțin guvernul. Ceilalți urmează pe d. Tsaldaris. Fiecare din aceste grupuri afirmă că este cel mai tare. Dacă unul din ei ar reuși să dispună de o majoritate la Cameră, el ar susține pe lângă Rege că alegerile sunt inutile și că datorită Sa de arbitru este de a însărcina grupul cel mai puternic cu formarea guvernului.

„Grupul guvernamentalilor a declarat deunăzi că se impune dizolvarea Camerei, Regele însărcinând guvernul de a asuma puterea până la noi alegeri.

„Aceasta înseamnă că guvernul nu dispune de majoritatea Camerei și lasă să se prevadă continuarea colaborării dintre ultra regalști și d. Condylis, care altfel ar rămâne părăsit.

„Dacă însă Regele subscrie la această soluție, el ar nemulțumi pe numeroșii partizani ai d-lor Tsaldaris și Metaxas.

„Se zice că populiștii guvernamentali vor forma un nou partid sub șefia d-lui Théotokis, actualul vicepreședinte al

Consiliului. Aceasta ar însemna o fărâmițare a forțelor regaliste care în caz de alegeri generale ar împune fraudă electorală sau excluderea partidelor republicane din viața politică. Dar pornind pe această cale, nu se poate pretinde revenirea la o viață publică normală, atât de necesară țării.

„Cât despre partidele republicane, atitudinea lor crează o altă necunoscută și nu cea mai neînsemnată a problemei politice în Grecia“.

Presa greacă.

LE MESSENGER D'ATHÈNES din 19 Noembrie 1935, sub titlul „Regele Conciliator“, scrie:

„Nu putem anticipa asupra hotărârilor la care Regele se va opri, după consultările ce le va avea cu personalitățile chemate a formula vederile lor cu privire la soluția problemei ce se pune. Totuși, informațiunile de care dispunem, în legătură cu tot ce s'a scris din ziua când întoarcerea Regelui George al II-lea, a fost serios examinată, arată că Suveranul a studiat această problemă sub toate laturile, și în deosebi, sub unghiul unirii de care țara noastră are atâta nevoie pentru a face față greutăților de ordin internațional.

„Suveranul sosește prin urmare, în Grecia cu un program bine lămurit de împăciuire și de înțelegere înăuntrul și de păstrare a relațiilor cordiale de amicitie de care Grecia se bucură în afară.

„Mesajul Regelui către eleni, scrie TIMES, a dat naștere la multe speranțe. Regele a aruncat vălul uitării asupra trecutului recent, și dacă reușește în opera de pacificare, el va fi făcut cel mai mare serviciu țării și supușilor săi“.

Presa bulgară.

LA BULGARIE din 21 Noembrie 1935, examinând situația politică din Grecia, în ajunul sosirii M. S. Regelui George, scrie:

„Cea mai gingașă din îndatoririle care vor solicita pe

Suveran de îndată ce va ajunge la Atena, va fi fără îndoială, normalizarea situației politice.

„Lumea politică în întregime este de părere că Aduunarea Națională actuală ar trebui disolvată în vederea consultării voinței populare, printr'un nou sufragiu liber exprimat.

„Hotărârea la care se va opri Regele, după ce va fi consultat opiniile și recomandățiunile tuturor șefilor politici, va asigura în cea mai largă măsură o liberă competițiune între toate curentele țării. Prin alegerea unui nou parlament, expresiune a raportului efectiv între forțele politice, țara se va îndruma progresiv pe calea normalizării. Aceasta va constitui primul merit istoric al Regelui față de poporul care a cerut în unanimitate reîntoarcerea Sa în patrie“.

Presa iugoslavă.

POLITICA din 19 Noembrie, publică o corespondență a trimisului său din Atena, în care relevă că situația politică nu va depinde exclusiv de proporția forțelor parlamentare.

„Toate ne fac să credem că după înapoierea Regelui George, va fi nevoie să se facă noi alegeri.

„Vechiul partid al d-lui Venizelos, condus în prezent de d. Sofulis, se arată favorabil noei activități politice și va consimți să se prezinte înaintea Regelui, în cazul când Suveranul va cere părerea sa.

„Acest partid va găsi o formulă care va permite colaborarea cu regimul monarhist. Totodată însă, alte partide republicane rămân ca adversari ai monarhiei.

„Elenii așteaptă pe Regele George, ca pe un Suveran care trebuie să aducă o destindere.

„Toate speranțele sunt concentrate în Rege, conchide ziarul, care va duce, în sfârșit, țara către o perioadă de stabilitate politică și de prosperitate națională“.

SCHIMBAREA DE GUVERN DIN BULGARIA

Presa franceză.

D. Saint Brice, în LE JOURNAL din 24 Noembrie, scrie:

„Demisia guvernului Toșef depășește semnificația unei simple crize ministeriale. Ea constituie un episod al unei crize de regim, în plină desvoltare de mai bine de un an“.

Autorul face istoricul situației politice interne a Bulgariei dela lovitura de Stat din 18 Mai 1934 și până astăzi, apoi referindu-se la constituirea noului guvern, adaugă:

„Tot interesul consistă în întorsătura pe care o vor lua evenimentele. Personalitatea la care Regele Boris a făcut apel este o indicație foarte clară. D. Kioseivanoff, fost ministru de externe în guvernul trecut, era cunoscut pentru tendințele sale favorabile unei apropieri cu Iugoslavia. Se va constata, totuși, că elementul militar este puternic reprezentat în noul guvern. Ministerul de Interne este încredințat unui general. Faza de tranziție n'a luat încă sfârșit“.

LA RÉPUBLIQUE, cu aceeași dată, crede că criza din Bulgaria, care substituie pe d. Kioseivanoff d-lui Toșeff,

apare ca ultima etapă a lichidării regimului dictatorial instituit în 1934:

„Dar — scrie ziarul — Bulgaria va ști ea acum să devie un Stat cu adevărat parlamentar? Regele Boris dorește reîntoarcerea unei „democrații încoronate“. O șansă nesperată este astfel dată Bulgariei, pentru a intra, în fine, pe calea unei guvernări regulate și liberale. Dar mai trebuie, pentru a asigura succesul experienței, ca partidele să se disciplineze și să lase rivalitățile de persoane care întotdeauna au pustiit politica bulgară. Altfel, anarhia va duce din nou la dictatură“.

Presa germană.

BÖRSEN ZEITUNG din 23 Noembrie vorbind de demisia guvernului bulgar, crede că principala cauză a retragerii este neputința guvernului de a satisface voința Regelui, care cerea întocmirea unei noi Constituții și a unei noi legi electorale:

„Ministrul de externe bulgar de până acum, d. Kioseivanoff, care a fost însărcinat cu formarea noului guvern, este considerat ca un om de încredere al Regelui Boris, în stare să satisfacă dorința regală“, adaugă ziarul.

EVENIMENTELE DIN EXTREMUL-ORIENT

Presa franceză.

Mișcarea de autonomie din cele 5 provincii din nordul Chinei, precum și tensiunea raporturilor Chino-japoneze, au preocupat în mod activ ziarurile franceze din zilele de 19 și 22 Noembrie.

D. Saint Brice, în LE JOURNAL, cu data de 19 Noembrie, se întreabă dacă guvernul din Nankin va rezista presiunii japoneze. Autorul constată:

„Guvernul central al Chinei are alte preocupări decât de a face războiul Japonezilor. El luptă împotriva comunismului și pregătește o nouă constituție. El are tot interesul să câștige timp, știind că viitorul aparține enormei puteri chineze, în cazul când ea ar parveni să se organizeze“.

D. Jacques Bainville în L'ACTION FRANÇAISE din 20 Noembrie, scrie:

„Toate împrejurările sunt favorabile Japoniei. Pentru a se opune proiectelor ei, Anglia era prea departe, înainte chiar de a fi ocupată în Mediterana. Sovietele, la rândul lor, de când se tem de Hitler, nu vor să se mai expue unui conflict în Extremul Orient și au lichidat interesele lor în Manciuria. Calea este liberă pentru Japonia. Unde se va opri însă ea?“

L'INTRANSIGEANT din 21 Noembrie scrie:

„Dacă nu intervine Europa în conflictul din Extremul Orient — și nu prea vedem cum ar putea ea să impiedece lucrurile — mâine guvernul celor patru provincii va fi autonom, iar poimâine ele vor fi unite cu Manciuria, care va deveni atunci o putere de 100 milioane de oameni, sub sceptrul lui Pau Vi. Japonia e în plină ascensiune. Când va ajunge la apogeu, va fi rău pentru puterile europene în Asia“.

LA REPUBLIQUE din 21 Noembrie scrie:

„Japonia își joacă admirabil partida în China. Ea știe că în acest moment puterile occidentale au cu totul alte preocupări decât ceea ce se petrece în Pacific. Chiar atențiunea Statelor-Unite este concentrată în Africa și Europa. O intervenție a marilor puteri pare exclusă pentru moment.

„Japonezii socotese că niciodată nu vor întâlni un prilej mai favorabil pentru a intimida guvernul din Nankin. Dacă reușese, China, cea dintâi va fi suportat în dauna ei, consecințele conflictului italo-etiopian“.

In numărul din 21 Noembrie, același ziar constată că în fața unei schimbări posibile a hărții asiatice, nu e probabil ca Puterile să rămână multă vreme indiferente:

„Conflictul este actualmente un conflict chino-japonez. Dar mâine e de temut să nu se extindă până a deveni un conflict între Japonia și toate celelalte Puteri instalate de mult în Asia și în Pacific“, *adaugă ziarul.*

In editorialul din 21 Noembrie, LE TEMPS scrie:

„Nu e vorba pentru Japonia să-și asigure avantaje teritoriale — cel puțin pentru moment — nici de a realiza marele proiect de a crea un vast imperiu care ar grupa Manciuria, Jiuolul, Mongolia interioară și provinciile Chinei de Nord, imperiu al cărui capitală ar fi din nou Peking și pe care Japonia l'ar controla în mod

efectiv și prin care ar desvolta politica sa de organizare a lumii galbene.

„Acțiunea Japoniei în China de Nord țintește, astfel, în primul rând, să garanteze securitatea Statului Manciuko și să-și întindă câmpul de influență al expansiunii sale în regiunile pregătite să colaboreze în mod larg cu japonezii“.

Același ziar, în numărul din 22 Noembrie, relevă noul fapt survenit: amânarea proclamării autonomiei provinciilor din China de Nord.

„În momentul de față, mișcarea autonomistă din provinciile de Nord nu mai poate fi totuși multă vreme oprită. Aceste provincii vor fi înglobate într'un nou sistem politic și astfel Japonia va face un mare pas spre realizarea hegemoniei sale în Extremul Orient și spre crearea unui mare imperiu pe Continentul asiatic“.

Presa engleză.

NEWS CHRONICLE din 20 Noembrie referindu-se la ultimatul adresat de guvernul japonez guvernului din Feking, relativ la crearea unui guvern chinez în Nordul Chinei, independent de guvernul din Nanking, crede că China va ceda în fața amenințării cu forța a Japoniei. Apoi adaugă:

„Marea Britanie și Statele Unite consimțind împreună cu Japonia la tratatul celor 9 puteri care s'au obligat a respecta integritatea teritorială și administrativă a Chinei, vor privi de data asta fără a lua nicio acțiune.

„În urma discuțiilor care au avut loc între subsecretarul de Stat al Statelor Unite și ambasadorul Angliei, s'a ajuns la concluzia că nu se poate lua nicio acțiune efectivă în conflictul din China. Inactivitatea guvernului britanic din trecut, atunci când Japonia a invadat Manciuria, a încurajat guvernul din Tokio, ea de data asta să urmeze o politică similară în Nordul Chinei.

„Adoptând o politică energică prin intermediul Ligii Națiunilor în conflictul italo-abisinian, guvernul britanic trebuie în mod inevitabil, să fie acuzat de ipocrizie și părtinire, dacă dă dovadă de aceeași nepăsare față de agresiunea japoneză din 1935, ca și față de cea din 1932“.

DAILY TELEGRAPH din 20 Noembrie se ocupă în editorialul respectiv de „noile scopuri ale Japoniei în China“, arătând că ultimatul Japoniei, prin care cere separarea unui larg teritoriu din partea de Nord a Chinei de guvernul central, nu a cauzat vreo surpriză mare, deoarece era de așteptat. Totuși e de părere că politica extrem naționalistă a Japoniei este destul de greșită, afară numai dacă sub tutela Japoniei noile provincii din Nordul Chinei vor putea prospera și vor avea un trai mai fericit, pe care nu l-a avut sub diverșii guvernatori chinezi din ultimii ani.

MANCHESTER GUARDIAN din 20 Noembrie publică un articol de fond, discutând evenimentele din Nordul Chinei și considerând evenimentele anterioare din provincia Manchuko, nu crede China capabilă să reziste față de presiunea japoneză. De asemenea, nu crede ca acțiunea Japoniei va întâmpina vreo opunere din partea Angliei sau a Statelor Unite, ori chiar a Ligii. Astfel Japonia va avea drum liber să infunțeze acest „stat-tampon“ la Nordul Chinei, căruia îi va lăsa probabil o libertate relativă.

TIMES din 20 Noembrie află din Peking că între propunerile Japoniei pentru înființarea unui stat-tampon autonom la Nordul Chinei, format din 5 provincii chineze, s'au formulat și promisiunile că: Japonia nu se va amesteca în afacerile interne ale noului Stat; că nu va invadea teritoriul chinez; și că Statul nou nu va rupe complet raporturile cu guvernul central. Ziarul, după informațiile primite și din Shanghai, încheie cu părerea că situația așa cum se prezintă, nu însuflă teama că vor avea loc ostilități; deoarece este posibilă o soluție în marginea politicii guvernului din Nanking de toleranță regională.

Ziarele din 21 Noembrie aduc știrea că situația din Nordul Chinei a luat o nouă întorsătură, astfel:

DAILY MAIL anunță că generalului Doihara, care amenința China cu invaziunea armatei japoneze, i s'a retras subit autorizația de a mai trata în numele guvernului japonez. Tratatările vor fi continuate de d. Ariyoshi, ambasadorul Japoniei, cu generalul chinez Chiang-Kai-Shek.

Insemnătatea faptului constă în aceea că până acum generalul chinez șovăia încă să fie de partea Rusiei sau a Japoniei, iar acum, după cum se vede, se închină presiunii japoneze și va ajunge la un aranjament.

„Ceea ce însemnează că peste jumătate milion de km² de teritoriu, cu o populație de 80 milioane locuitori, va fi dominată din punct de vedere financiar și economic de către Japonia, care-și va instala consilierii ei tehnici în tot ținutul“, conchide ziarul.

MANCHESTER GUARDIAN vede totuși în înlăturarea generalului Doihara un eșec al Japoniei. Nu poate ști de unde a venit ordinul de încetare al tratatelor, dar nu crede că va dura, dat fiind persistența Japoniei în afacerile pe care le urmărește.

MORNING POST din 23 Noembrie alină dela corespondentul său din Tokio, că deși mișcarea de independență în Nordul Chinei nu s'a realizat după cum se anticipase, totuși domină acolo impresia că stabilirea unui regim autonom a fost numai întârziată și că în curând va fi împlinită, în ciuda manoperelor din Nanking pentru a preveni acest lucru.

OBSERVER, din 24 Noembrie, referindu-se la mișcarea separatistă din Nordul Chinei, crede că Nanking-ul a cedat virtualmente.

„Nimeni nu se mai îndoește de rezultat. Expansiunea japonezilor în Extremul Orient este un fapt tot așa de pozitiv ca și creșterea constantă a puterii militare a Germaniei în Europa“, scrie ziarul.

Presa germană.

FRANKFURTER ZEITUNG din 21 Noembrie ocupându-se de situația din China și de mișcarea de autonomie a ținuturilor chineze nordice, scrie că Japonia sprijină puternic această mișcare, pe când, Anglia așteaptă evenimentele, ca să ia o atitudine sau să intervie.

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG din 20 Noembrie vorbind de situația din China de Nord, spune: „Ultimatul dat de militarii japonezi a impresionat și influențat mult acțiunea de independență a provinciilor nordice din China și că orice rezistență contra Japoniei este inutilă, așa declară și generalul chinez Tung“.

Presa polonă.

KURJER NARSZEWSKI din 20 Noembrie publică sub titlul: „Cucerirea Chinei de către Japonia și apropierea anglo-sovietică“, publică:

„Curentul separatist al celor 5 provincii din China de Nord, dă de fapt în mâna Japoniei cheia pentru cucerirea întregului imperiu chinez (și în viitor a întregii Asii). Astfel, acest curent devine primejdios pentru expansiunea economică a Europei, în Orientul îndepărtat. Anglia și America, sunt țările cele mai amenințate. Neactivitatea lor dovedește însă neputința de a împiedeca expansiunea japoneză. Acest fapt formează un atu în jocul guvernului sovietic. Paris, Washington și Londra sunt convinși că cu timpul Rusia va fi în stare să împiedice expansiunea japoneză în Asia și de aceea Rusia trebuie să fie sprijinită prin împrumuturi pe termene lungi“.

Ziarul încheie: „și Franța va urma exemplul Angliei, cu privire la Rusia, atu-ul jocului Rusiei pentru Franța, fiind amenințările germane“.

Același ziar, din 24 Noembrie, publică sub titlul „Statele-Unite față de agresiunea japoneză“, următorul articol primit dela corespondentul său special din Londra:

„Guvernul englez a intervenit pe lângă guvernul din Washington, pentru a-l îndemna la o acțiune comună în contra agresiunii japoneze în China. A fost însă refuzat.

„Conform știrilor din Washington, tendințele de izolare ale Statelor-Unite, sunt așa de puternice, încât Roosevelt se teme să întreprindă ceva în sfera politicii externe, ce ar putea amesteca Statele-Unite într'un conflict internațional“.

KURJER WARSZAWSKI din 24 Noembrie, publică sub titlul: „Fantoma galbenă“, un articol în care la întrebarea: „Dacă lumea anglo-saxonă vede o scăpare din pericolul galben?“, dă răspunsul: „Deslegarea acestei probleme se găsește în colaborarea Angliei cu Statele-Unite“.